

Ginter Dzierżon

Wpływ zaburzeń w sferze psychoseksualnej na niezdolność do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich w świetle wyroku Roty Rzymskiej c. Defilippi z 1.12.1995 r.

Ius Matrimoniale 5 (11), 225-233

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ks. Ginter Dzierżon

Wpływ zaburzeń w sferze psychoseksualnej na niezdolność do podjęcia i wypełnienia istotnych obowiązków małżeńskich w świetle wyroku Roty Rzymskiej c. Defilippi z dnia 1. 12. 1995 r.

Wstęp

Zaburzenia osobowości przejawiające się w patologiach seksualnych stanowią przedmiot zainteresowania nie tylko psychologii czy psychiatrii, lecz również kanonistyki. One to bowiem mogą wywrzeć wpływ na nieważność zgody małżeńskiej. Analiza tego interesującego zagadnienia stała się przedmiotem refleksji audytora Roty Rzymskiej I. B. Defilippiego w orzeczeniu wydanym w dniu 1. 12. 1995 r.¹ Na wokandę tegoż Rzymskiego Trybunału Apelacyjnego wniesiono bowiem sprawę rozpatrywaną uprzednio w Trybunale Etruskim we Florencji.

1. Przebieg sprawy

M.i V., po 3 letnim narzeczeństwie, zawarli w 1965 r. małżeństwo konkordatowe we Florencji. Mąż prowadził jednak życie rozwiązłe. Związek ten trwał 7 lat. Rodzina uległa całkowitemu rozpadowi po narodzeniu dziecka. Na prośbę żony sąd cywilny w 1972 r. podjął decyzję o prawnej separacji małżonków.

W dniu 13. 11. 1984 r. mąż wniósł sprawę o stwierdzenie nieważności małżeństwa do Kościelnego Trybunału Etruskiego, zaskarżając jego ważność z tytułu wykluczenia dobra potomstwa ze swej strony. W czasie przebiegu instrukcji sprawy adwokat powoda, przedstawiając rezul-

¹ Dec. c. Defilippi z 1. 12. 1995 r. RRD 87: 1995 s. 641 – 665.

taty ekspertyzy biegłego oraz inne dokumenty co do stanu psychicznego mężczyzny zażądał prowadzenia procesu również z drugiego tytułu, a mianowicie: niezdolności do podjęcia i wypełnienia istotnych obowiązków małżeńskich po stronie powoda. Toteż w dniu 13. 01. 1987 r. ustalono nowy zakres sporu obejmujący obydwie wymienione wyżej tytuły. Sędziowie trybunału w dniu 20. 12. 1989 r. wydali wyrok *pro nullitate* jedynie z drugiego tytułu.

Pozwana wniosła jednak apelację na wokandę sądową Roty Rzymskiej. I Turnus tego trybunału rozpatrzył sprawę w trybie zwyczajnym. Sędziowie rotalni nie uzyskawszy pewności moralnej co do nieważności tego związku, w dniu 6. 11. 1992 r. orzekli ważność małżeństwa z obydwu tytułów.

Powód odwołał się jednak do kolejnego turnusu rotalnego. W dniu 17. 07. 1993 r. postanowiono rozpatrzeć sprawę jedynie z tytułu *ob viri incapacitatem adsumendi obligationes matrimonii essentielles*, ze względu na dwa negatywne rozstrzygnięcia wydane uprzednio z tytułu *exclusio boni prolis*. W dniu 1. 12. 1995 r. kolegium sędziowskie pod przewodnictwem I. B. Defilippiego wydało wyrok *pro nullitate*.

2. Stan prawny

Redaktor wyroku rozpoczynając prezentację uzasadnienia *in iure* skoncentrował swą uwagę na zagadnieniu konsensu małżeńskiego. Podkreślił, on iż zgoda małżeńska może zostać ważnie wyrażona jedynie przez osoby prawnie do tego zdolne². Analizując prowadzoną sprawę zauważył on, iż chociaż małżeństwo zostało zawarte pod rządami Kodeksu Pio – Benedyktyńskiego, to jednak sprawę należy rozpatrzeć na podstawie kan. 1095 n. 3 kpk z 1983 r., pochodzącego z prawa natury³. Analizując treść tejże przepisu przedstawił on dyferencje zachodzące w sformułowaniach kan. 1095 n. 1 – 2 kpk z 1983 r. oraz kan. 1095 n. 3 kpk z 1983 r. Prawodawca kościelny w dwóch pierwszych tytułach uwydatnił bowiem kwestię zna-

² Tamże s. 643. Czytamy tutaj: „Ideo consensus nuptialis referendus est ad gravia iura et officia mutuo tradenda et acceptanda a coniugibus, exindeque ad obligationes ab eis assumendas et adimplendas, ita ut valide manifestari possit solummodo a personis iure habilibus, seu quae praeditae sint capacitate tum naturali tum iuridica seu iure positivo statuta”.

³ Dec c. Pompedda z 1. 06. 1992 r. RRD 84: 1992 s. 323.

czenia aktu psychologicznego zgody małżeńskiej; w numerze zaś trzecim położył nacisk na zagadnieniu niemożliwości podjęcia i wypełnienia przedmiotu zgody małżeńskiej⁴. I. B. Defilippi pogłębiając rozumienie tej ostatniej normy skonstatował, iż zaistnienie owej niezdolności uzależnione jest od kumulatywnego spełnienia następujących warunków, a mianowicie: 1) niemożliwości podjęcia; 2) istotnych obowiązków małżeńskich; 3) z przyczyn natury psychicznej.

Nawiązując do alokucji Ojca św. Jana Pawła II wygłoszonej do Roty Rzymskiej w dniu 5. 02. 1987 r, podkreślił on, iż należy wyraźnie rozróżnić pomiędzy *incapacitas* a trudnością⁵. Zdaniem Ojca św. należy również rozgraniczyć pomiędzy zdolnością minimalną warunkującą ważność konsensu, a zdolnością pełną będącą gwarantem szczęśliwego życia małżonków⁶.

Ponens sprawy reflektując nad wymaganiami prawnymi co do *incapacitas* odwołał się do opinii wybitnych autydotrów rotalnych M. F. Pompeddy oraz F. Bruna, w myśl których niezdolność powodująca nieważność małżeństwa powinna być ciężka⁷ oraz istniejąca w momencie wyra-

⁴ Dec. c. Pompedda z 4. 05. 1992 r. RRD 84: 1992 s. 223: „Imprimis formaliter et realiter distingeunda est incapitas, de qua agitur in n. 3 canonis 1095 ab incapacitatibus, de quibus agitur in nn. 1 -2 eiusdem canonis. Nam «dum in duabus prioribus factispeciebus Legisaltor videtur attendere ad defectum actus psychologici consensus», in tertia vero est «de impossibilitate disponendi, titulo officii atque obligationis obiecti consensus ex parte contrahentis, quamvis iste sit idoneus atque fruatur sufficienti rationis usu necnon discretionem iudicii»; dec. c. Boccafolo z 28. 02. 1992 r. RRD 84: 1992 s. 128: „Ut aliter dicamus, incapacitas de qua igitur in n. 3 can. 1095 «causari non directe ob vitium ipsius actus psychologici consensus i. e. ex defectu ipsius actus humani, sicut de qua in can. 1095 nn. 1 et 2, sed vero causatur ob factum quod ipsum obiectum consensus, ob causas psychicae naturae, minime dominio unius vel alterius contrahentium subest»”.

⁵ Joannes Paulus II. Alocutio ad Rotae Romanae Tribunal – 5. 02. 1987. AAS 79:1987, 1457. Ojciec św. stwierdził: „Per il canonista deve rimanere chiaro il principio che solo *incapacità*, e non già la *difficoltà* a prestare il consenso e a realizzare una vera comunità di vita e di amore, rende nullo il matrimonio”.

⁶ Tenże. Alocutio ad Rotae Romanae Tribunal – 25. 01. 1988. AAS 80: 1988, 1183: „Come annotavo lo scorso anno, l'equivoco può nascere dal atto che il perito dichiara l'incapacità del contraente non in riferimento alla capacità minima, sufficiente per un valido consenso, bensì all'ideale di una piena maturità in una vita coniugale felice”; dec. c. Davino z 10. 07. 1992 r. RRD 84: 1992 s. 397: „(...) graves confusiones vitari possunt, quibus ministerium iustitiae ecclesialis in causis matrimonialibus haud tam raro turbatur, confusiones scilicet inter veram incapacitatem nectendi relationem interpersonalem et meram difficultatem in eadem relatione prospere progrediendi, et quod consequitur, confusiones inter matrimonia invalida ob incapacitatem instaurandi minimam relationem interpersonalem coniugalem et matrimonia infausta ex incapacitate contrahentis habendi relationem interpersonalem maturam, integram ac plenam”.

⁷ Dec. c. Pompedda z 19. 10. 1990. RRD 82: 1990, s. 687.

zania konsensu małżeńskiego⁸. Stąd też z jednej strony nie chodzi o niezdolność wątpliwą, czy też występującą po zawarciu małżeństwa⁹, z drugiej zaś strony nie idzie również o niezdolność trwałą czyli nieuleczalną¹⁰.

To zjawisko prawne należy odnieść nie do obowiązków akcydentalnych, lecz przede wszystkim do istotnych obowiązków małżeńskich¹¹. Zdaniem redaktora wyroku należy je wywieść z treści z kan. 1055 § 1 kan. 1056 oraz kan. 1101 § 2 kpk z 1983 r. Stąd też mogą one wypływać z istotnych przymiotów małżeństwa, tzn. jedności i nierozzerwalności oraz z istotnych elementów małżeństwa, tzn. dobra małżonków oraz dobra potomstwa¹².

Audytor rotalny mając na uwadze uwarunkowania toczącego się procesu, poświęcił szczególnie wiele uwagi problematyce dobra małżonków¹³. To dobro w doktrynie jest pojmowane bowiem jako zespół istotnych dóbr małżeńskich¹⁴. I. B. Defilippi analizując to zagadnienie nawiązał do jurysprudencki rotalnej, w myśl której relacje interpersonalne pomiędzy małżonkami są istotnymi elementami tego dobra¹⁵. *Bonum coniugum* w naturalny sposób związane jest bowiem z trzema innymi dobrami, a mianowicie: dobrem wierności, dobrem sakramentu oraz dobrem potomstwa¹⁶. Nie można wykluczyć również i takiej sytuacji, w której kontrahent wykluczyłby jedynie dobro małżonków. Z weryfikacją tej

⁸ Tenże. Il consenso matrimoniale. W: Il matrimonio nel nuovo Codice di Diritto Canonico. Padova 1984 s. 135.

⁹ Dec. c. Bruno z 19. 07. 1991 r. RRD 83: 1991 s. 466.

¹⁰ Dec. c. Pompedda z 1. 06. 1992 r., jw. s. 326.

¹¹ J. Hervada. Obligaciones esenciales del matrimonio. „Ius canonicum” 31: 1991 s. 61. Czytamy tutaj: „Respiciuntur non omnes matrimonii, sed quae habentur intersubiectivae obligationes iustitiae. Ipsae enim in vinculo iuridico continentur, quo vir et mulier instituuntur maritus et uxor, cum vinculum matrimoniale elementum formale matrimonii constituat”; dec. c. Doran z 18. 03. 1988 r. RRD 80: 1988 s. 176.

¹² Dec. Colagiovanni z 20. 03. 1991 r. RRD 83: 1991 s. 177; dec. c. Stankiewicz 23. 06. 1988 r. RRD 80: 1988 s. 417.

¹³ Dec. c. Serrano Ruiz z 5. 04. 1973 r. SRRD 65: 1973 s. 327.

¹⁴ Dec. c. Gianneccchini z 17. 06. 1986 r. RRD 78: 1986 s. 381; dec. c. Gianneccchini z 26. 07. 1984 r. RRD 76: 1984 s. 392. Audytor rotalny stwierdził: „Bonum coniugum describitur tamquam «complexus plurium bonorum essentialiter vitam coniugalem constituentium et absolute non disiunctive ab uno vel ba alio»”

¹⁵ Dec. c. Serrano Ruiz z 5. 04. 1973 r., jw. s. 327; dec. c. Pompedda z 11. 04. 1988 r. RRD 80: 1988 s. 202; dec. c. Bruno z 19. 07. 1991 r., jw. s. 466; R. Bertolino. Gli elementi costitutivi del „bonum coniugum”. „Monitor Ecclesiasticus” 120: 1995 s. 583; I. M. Pinto Gomez. Incapacitas assumendi matrimonii onera in novo CIC. W: Dilexit iustitiam. Città del Vaticano 1984 s. 37.

¹⁶ Dec. c. Burke z 26. 11. 1992 r. RRD 84: 1992 s. 15.

hipotezy mielibyśmy do czynienia w przypadku instrumentalnego traktowania współmałżonka¹⁷.

Redaktor wyroku odwołując się do myśli papieża Jana Pawła II wyrażonej w Adhortacji Apostolskiej *Familiaris consortio* skonstatował, iż ludzkiej seksualności nie można pojmować jedynie w wymiarze biologicznym, lecz w całości kształcie wymiaru osobowego¹⁸. Poddając dalszej analizie zjawisko *incapacitas* zauważył on, iż powinna ona pochodzić z przyczyn natury psychicznej, będących prawdziwą anomalią¹⁹. *Causae naturae psychice* same w sobie nie stanowią bowiem tytułu nieważności małżeństwa, lecz mogą spowodować niezdolność do podjęcia i wypełnienia obowiązków małżeńskich²⁰.

Ponens zauważył ponadto, iż w myśl doktryny, w przeciwieństwie do kan. 1095 n. 2 kpk z 1983 r., do zaistnienia nieważności małżeństwa z tytułu kan. 1095 n. 3 kpk z 1983 r. nie wymaga się istnienia ciężkich psychoz, neuroz, czy zaburzeń koniecznych do zaistnienia poważnego braku rozeznania oceniającego co do istotnych praw i obowiązków małżeńskich. Idzie bowiem o zaburzenia natury psychicznej uniemożliwiające wypełnienie istotnych obowiązków małżeńskich²¹. W prowadzonej sprawie owo nieuporządkowanie tkwiło w osobowości powoda. Należało je odnieść do niezdolności stworzenia wspólnoty małżeńskiej²².

Zdaniem I. B. Defilippiego nieważność małżeństwa może spowodować jedynie prawdziwa anomalia np. niedojrzałość, narcyzm czy psychopatia seksualna. Nie wystarczą więc w tym przypadku przewrotne

¹⁷ S. Vileggiante. Il „bonum coniugum” e l’oggetto del consenso matrimoniale in *Diritto Canonico*. „Monitor Ecclesiasticus” 120: 1995 s. 307. Czytamy tutaj: „Chi vuole il matrimonio, ma vuole soltanto strumentalizzare la persona del coniuge al fine esclusivo di godersene i beni e la dote, per sé non esclude o può non escludere gli altri beni, ma certamente non fa nascere una relazione interpersonale, duale – paritaria ordinata al comune bene del perfezionamento di sé nella qualità di coniugi il bonum coniugum non si realizza nella sua globalità se avulso dagli altri beni, perché è l’istituzione matrimoniale in se stessa che presiste agli altri e che gode di una autonomia sua propria, nonostante ogni sua connessione, morale e giuridica, con gli altri beni”.

¹⁸ Jan Paweł II, Adhortacja Apostolska *Familiaris consortio* – 22. 11. 1981. W: Adhortacje Apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II. Kraków 1996 s. 102.

¹⁹ Joannes Paulus II. Allocutio ad Rotam Romanae Tribunal – 5. 02. 1987, jw. s. 1457. Ojciec św. powiedział: „(...) una vera vera incapacità é ipotizzabile solo in presenza di una seria anomalia”.

²⁰ Dec. c. Stankiewicz z 27. 02. 1992 r. RRD 84: 1992 s. 107.

²¹ Dec. c. Bruno z 25. 11. 1988 r. RDD 80: 1988 s. 680; M. Pompedda. De incapacitate adsumendi obligationes matrimonii essentiales. „Periodica” 75: 1986 s. 149.

²² Dec. c. Serrano Ruiz z 27. 11. 1992 r. RRD 84: 1992 s. 595.

zwyczajne, deprawacja woli, lekkie zaburzenia psychologiczne²³ W odniesieniu zaś do psychopatologii seksualnej idzie o zmiany kwantytatywne funkcji seksualnych zwane również *hyperaesthesia sexualis*. Autor wyroku reflektując nad naturą tej patologii nawiązał do poglądów tak wybitnych psychiatrów jak R. von Krafft – Ebing²⁴ czy G. Sartori²⁵. W myśl opinii tychże uczonych schorzenie to przejawia się w nadmiernej pobudliwości seksualnej. Zmiany zaś jakościowe funkcji seksualnych prowadzą do substancjalnych modyfikacji seksualności człowieka, przejawiających się między innymi w takich perwersjach seksualnych, jak homoseksualizm czy też uprawianie seksu grupowego (*sexualité de groupe*)²⁶.

Ponens sprawy prezentując zjawisko homoseksualizmu nawiązał do myśli M. Pompеды. Jego zdaniem należy rozróżnić pomiędzy patologią wrodzoną pochodzącą z przyczyn natury organicznej oraz zaburzeniem nabytym powstałym na skutek zaistnienia niesprzyjających okoliczno-

²³ Dec. c. Stankiewicz z 21. 06. 1990 r., RRD 82:1990 s. 527; dec. c. Colagiovanni z 8. 05. 1990 r. RRD 82: 1990 s. 359.

²⁴ R. von Krafft – Ebing. *Psychopatia sessuale*. Milano 1934 s. 120 – 130. Czytamy tutaj: „Una delle più importanti deviazioni della vita sessuale é data da una enorme intensità delle sensazioni e rappresentazioni sessuali, causa di violenti e frequenti stimoli ad soddisfacimento sessuale...Nell’individuo normale esiste sempre la possibilità di rappresentazioni inibitorie morali e giuridiche. In stati morbosi, invece, lo stimolo sessuale può manifestarsi in atti impulsivi e coatti, e può avvenire che il coito non spenga affatto l’appetito sessuale o lo spenga solo per un tempo minimo, così che ammalato sia spinto continuamente a consumarsi da un desiderio carnale insaziabile. Uno stimolo sessuale siffatto é decisamente patologico. Si trovano più spesso gradi meno marcati di ipersessualità. Il più tenue é rappresentato forse dal superuomo che sessualmente é sempre sotto pressione e che il compito e la felicità della propria vita pone nel soddisfacimento dell’istinto sessuale...Un altro grado é rappresentato da coloro che corrono dietro a tutte le sottane, e dai dongiovanni che la vita trascorrono in un continuo appagamento dei sensi senza neanche scegliere, e che nell’atrofia del loro senso morale non rifuggono dalle seduzioni e dall’adulterio...Nei casi acuti e gravi il senso morale e la volontà sono impotenti”.

²⁵ G. Sartori. *Compendio di sessuologia*. Roma 1966 s. 475. Autor ten stwierdził: „(...) quasi impossibile che i pazienti di questo genere, se coniugati, possano soddisfare il loro esaltato erotismo. (...) Ciò che soprattutto importa rilevare é il carattere degli impulsi presentati dal paziente e la sua condizione cenestesica (...) Il soggetto sano ed equilibrato anche quando svolge un’attività sessuale molto intensa, avverte infatti un senso generale di benessere ed é in grado d’altra parte di dominare i propri impulsi istintivi, mentre nel caso di una ipersessualità patologica questi assumono un carattere incoercibile, fino a dar luogo a vere e proprie forme ossessive, contemporaneamente il paziente appare inquieto e perennemente insoddisfatto, ovvero accusa disturbi diversi nell’ambito soprattutto del sistema nervoso vegetativo. Sono questi i casi che vengono abitualmente designati con il nome di satiriasi nell’uomo e di ninfomania nella donna”.

²⁶Dec. c. Defilippi z 1. 12. 1995 r., jw. s. 650.

ści²⁷. Następnie posiłkując się argumentacją prawną decyzji c. Pinto z dnia 3. 12. 1982 r. skoncentrował on swą uwagę na zaburzeniach przejawiających się w tendencjach do zmiany partnerów seksualnych. Zdaniem psychiatrów etiologii tej patologii należy dopatrywać się w nieadekwatności uczuć, konfliktach emocjonalnych oraz innych zaburzeniach osobowościowych²⁸. Konkludując swą argumentację stwierdził on, iż nupturienici dotknięci ciężką psychopatologią czy to z powodu nadmiernej pobudliwości seksualnej czy też perwersji seksualnych nie są zdolni do podjęcia dobra małżonków oraz nie są zdolni do zachowania wierności małżeńskiej²⁹.

Przepis kan. 1680 kpk z 1983 r. obliguje sędziego prowadzącego sprawę z tego tytułu do skorzystania z ekspertyz jednego lub kilku biegłych. W myśl doktryny opinia biegłego z jednej strony nie powinna być sugestią co do rozstrzygnięcia sprawy, lecz powinna ukazać naturę zaburzeń umysłowych, ich genezę oraz stopień rozwoju; z drugiej zaś strony po-

²⁷ Dec.c. Pompedda z 6. 10. 1969 r. SRRD 61: 1969 s. 916: „Distinguendi sunt homines qui data occasione seu transeunter aut ex necessitate contingentis temporis vel loci eiusmodi improba patrant, quique, desinentibus illis circumstantiis facile redeunt ad rectam ordinem; isti procul dubio in conditione inveniuntur toto coelo diversa ac alii; e contra, qui sive ex habitu firmiter ac diu contracto (hi sunt facti homosexuales) sive ex ipsa personae constitutione (qui ideo ex natiuitate abnormes sunt geniti) ad proprium invincibiliter trahuntur sexum; quod ex organica causa aut pathologica psychoseos constructione oriri medici declarant”.

²⁸ Dec. c. Pinto z 3. 12. 1982 r. RRD 74: 1982 s. 570. Czytamy tutaj: „Inter sexuales aberrationes ob abnormitatem in comparte eligenda recensetur uxorum commutatio (scambio delle mogli, group marriage, sexualité de groupe). Regulariter «l'impulso a scambiarsi la moglie sarebbe dovuto ad un senso di noia matrimoniale»; frequenter diverse allegantur causae quae plerumque sunt «un difettoso adattamento della personalità» (J. L. McCary. *La sessualità umana*. 1970, p. 332). Etiam sexualis aberratio ob abnormem gradum in desiderio et vi sexualis impulsus est permixtio (promiscuità), seu, «il partecipare al rapporto sessuale con numerose e diverse persone, e su una base più o meno incurante, distratta». «Dalla cartella clinica di questi tutti gli uomini studiati è emerso che nei soggetti la promiscuità risultava da sentimenti di inadeguatezza, da conflitti emotivi e da altri problemi della personalità...» (J. L. McCary. op. cit., pp. 346–347). Studia peracta a Rifkin aliisque, 1972, necnon Klein et aliis, ostenderunt in iis qui personalitate instabilis affectivitatis laborant problemata sexualia cum frequenti permixtione (I. F. Small – J. S. Small. *Sexual behavior and mental illness, in Comprehensive textbook of psychiatry*, II, edited by A. M. Freedman – H. Kaplan – B. J. Sadock, vol. 2, 1979, p. 1507”.

²⁹ Dec. c. Heard z 5. 06. 1941 r. SRRD 33: 1941 s. 494.

winna określać stan kontrahenta w momencie wyrażania zgody małżeńskiej³⁰.

W ocenie środków dowodowych należy uwzględnić rezultaty analiz biegłych, oświadczenia stron, zeznania świadków oraz okoliczności występujące przed zawarciem małżeństwa, okoliczności mające miejsce w czasie wyrażania zgody małżeńskiej oraz okoliczności zaistniałe po zawarciu małżeństwa³¹.

3. Stan faktyczny

W nowym turnusie rotalnym zarządzono uzupełnienie materiału dowodowego. Przesłuchano powtórnie powoda oraz dwóch nowych świadków. Zebrano także nowe dokumenty. Ponadto należy dodać, iż biegli powołani przez powoda przeprowadzili nowe ekspertyzy.

Ponens rotalny prezentując stan faktyczny sprawy podkreślił, iż w postępowaniu dowodowym wykazano istnienie poważnych anomalii seksualnych u powoda. Stąd też sędziowie rotalni na podstawie zebranego materiału dowodowego uzyskali moralną pewność co do nieważności małżeństwa³².

Zakończenie

Przedstawiony wyrok rotalny prezentuje wpływ ciężkich patologii seksualnych na nieważność konsensu małżeńskiego z tytułu niezdolności do podjęcia i wypełnienia istotnych obowiązków małżeńskich (kan. 1095.n. 3 kpk z 1983 r.). Redaktor wyroku, mając na uwadze uwarunkowania procesu, uwydatnił szczególnie zagadnienie obowiązków małżeńskich wypływających z dobra małżonków, a konkretyzujących się we wzajemnych relacjach interpersonalnych. Poważne zaburzenia osobowości powoda w sferze seksualnej sprawiły, iż niemożliwe stało się stworzenie wspólnoty życia między małżonkami.

³⁰ Ch.Lefebvre. De Peritorum Iudiciumque habitudine in causis matrimonialibus ex capite amentiae. „Periodica” 65: 1976 s. 116: „(...) obiectum peritiae iudicialis respicere debet «naturam ipsam perturbationis mentalis seu diagnosim istius, eiusque gradum, et initium et finem, quin praetermittantur eius effectus non quidem iuridici. Competit enim peritis mentalem conditionem infirmi definire tempore quidem celebrationis matrimonii, sicut et momentum eius quoad actus ob infirmo positos, non quidem iuridicos”.

³¹ Dec. c. Bruno z 17. 12. 1982 r. RRD 84: 1982 s. 650.

³² Dec. c. Defilippi z 1. 12. 1995 r., jw. s. 652 – 665.

L'influenza dei disturbi psichosessuali alla incapacità ad assumere le obbligazioni essenziali del matrimonio nella luce della sentenza della Rota Romana c. Defilippi del 1 dicembre 1995

Sommario

Il articolo presenta la sentenza della Rota Romana emanata dal titolo della incapacità ad assumere le obbligazioni essenziali del matrimonio. Dopo aver riferito la natura di incapacità l'autore ha indicato che la distruzione della personalità comporta l'incapacità di relazioni interpersonali. Si tratta di persone incapaci di stabilire una comunione autentica di vita matrimoniale.